

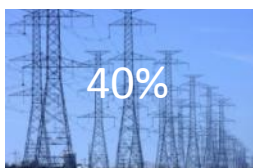

Acélszerkezetek szerepe a fenntartható fejlődésben

Háttér információk: LCA módszertan

Az építőipari szektor

Európában az építőipari szektor adja a :

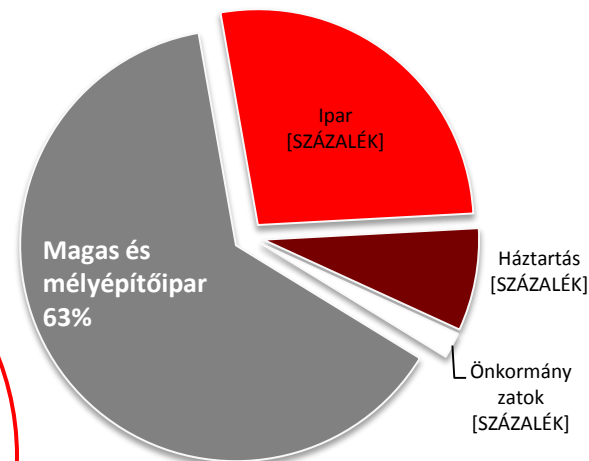
Egy épület energiafogyasztásának megoszlása (kWh/m².év)

Új koncepciók

A deponált hulladék megoszlása Franciaországban

Időnk 90% -át
épületekben töltjük

Forrás: Ademe, EU commission

Napirend

1) Alapvető fogalmak

- Fenntartható fejlődés és életciklus szemlélet
- Életciklus elemzés

2) Épületek környezeti hatásvizsgálata

- Az értékelés kiterjesztésének aránya
- Környezetvédelmi terméknnyilatkozatok
- CEN TC350: Kontextus, fő koncepciók
- Fókusz a D modulon

3) Acél környezeti hatásvizsgálata

- Az acél életciklusa
- Az újrahasznosítás előnyei

1) Alapvető fogalmak

Fenntartható fejlődés

“a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.”

Brundtlandt Jelentés

(World Commission on Environment & Development, 1987)

a fenntartható
fejlődés
3 pillére

Miért olyan fontos?

- Meg kell érteni és előre jelezni hogy az **ellátási láncunk költségei** hol fognak növekedni a jövőben **környezetvédelmi kérdések** miatt
- Meg kell érteni hogy az ellátási láncunkra hatással lehetnek szociális kérdések
- Bemutatni az **acéltermékek és megoldások maradandó értékét** a következőkön keresztül:
  - Környezeti előnyök és költséghatékonyság
  - Helyi társadalmi hatások (létrehozott munkahelyek, stb.)
  - A termékek és megoldások szociális hatásai (tárolók, hidak, stb.)
  - Alacsony jövedelmű népesség integrálása az értékteremtő láncba
  - ...
- A ma döntései körvonalazzák, hogy a jövő generációjának milyen problémákkal kell szembenéznie
- Az acélipar a megoldás része kell hogy legyen

“A világ nem lehet sikeres elkötelezett üzleti szolgáltatók nélkül fenntartható társadalmak és ökoszisztémák számára”

Bjorn Stigson a WBCSD Elnöke

Környezetértékelési eszközök

- Környezetközpontú irányítási rendszer (telephely/cégspecifikus, ISO 14000)
- Üvegház gázok (GHG) Protokol (Cégszintű, telephelyi szintű)
- **Életciklus értékelés (LCA)**, LC költség, Szociális LCA (termék/szolgáltatás specifikus)
- Öko-dizájn, Design for X
- Egészségügyi kockázatértékelés, Ökoszisztéma kockázatértékelés
- Indikátorok (GRI, IBGN, Ökológiai lábnyom...)
- Költség-haszon elemzés, Környezetgazdaság
- ....

Életciklus szemlélet

- Adott termékeket vagy szolgáltatásokat úgy fejlesszünk, hogy környezeti hatásaik és az erőforrások használata csökkenjen az életciklusuk minden stádiumában.

LCT az európai politikában

- A **Fenntartható Fogyasztás és Termelés cselekvési terv** célja, hogy csökkentse a környezeti hatásokat és az erőforrások felhasználását a termékek és szolgáltatások teljeséletciklusára
- **Integrált termékpolitika** (COM(2003)302)
- **Tematikus stratégia a természeti erőforrások fenntartható használatáról** (COM(2005)670)
- **Hulladékképződés megelőzésére és a hulladékok újrafeldolgozására** irányuló tematikus stratégia (COM(2005)666)

Életciklus szemlélet: Miért?

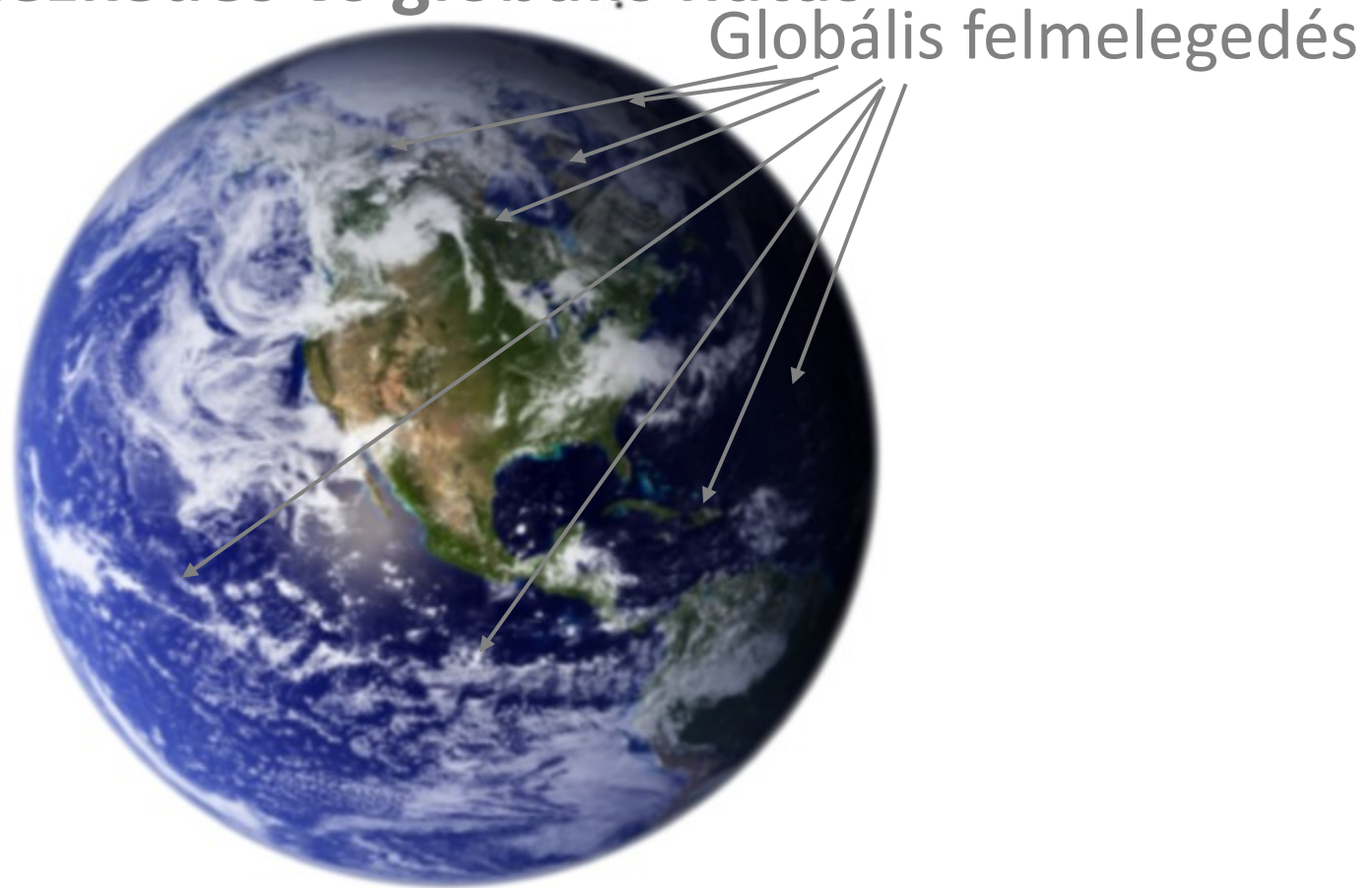
1. Helyi intézkedés vs globális hatás
2. A szennyezés egyik életciklus szakaszból a másikba tolódik
3. A szennyezés egyik környezeti behatásból a másikba tolódik

1 – Helyi intézkedés vs globális hatás

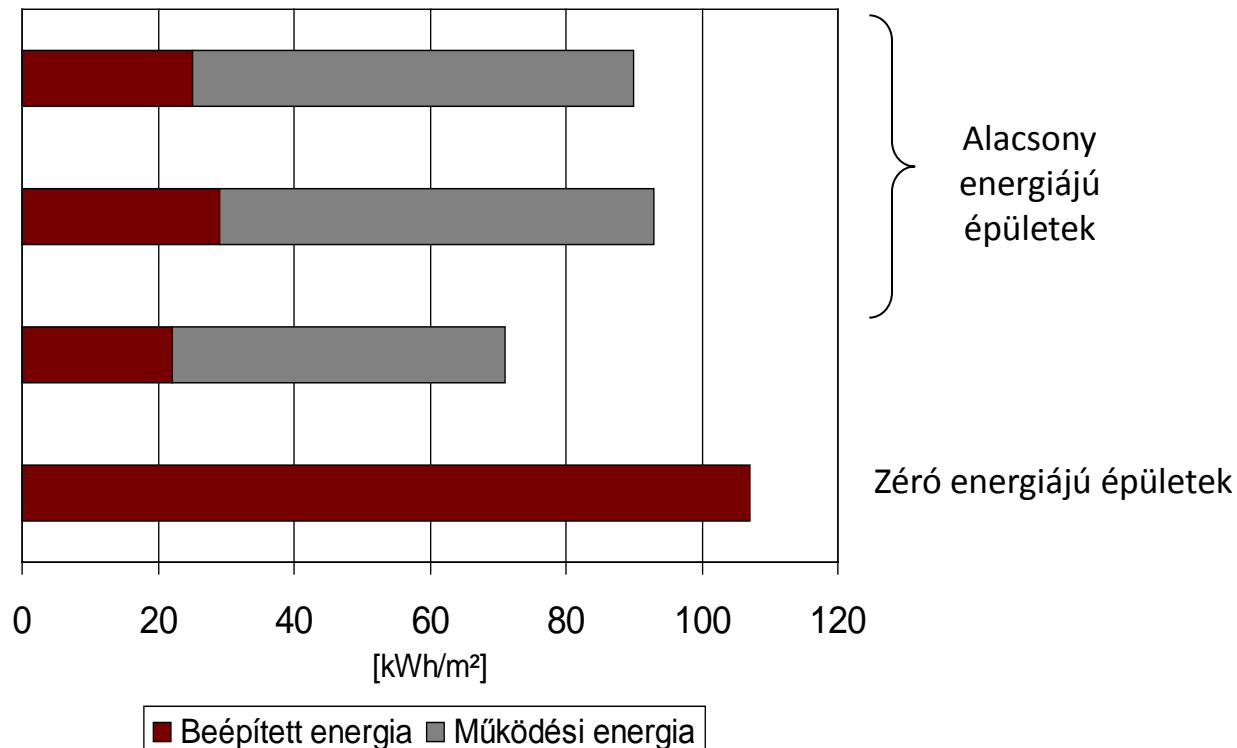
Helyi intézkedés

1 – Helyi intézkedés vs globális hatás

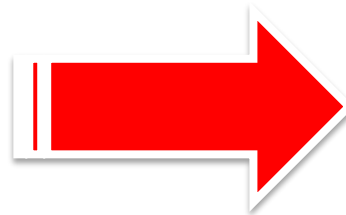

2 – A szennyezés egyik életciklus szakaszból a másikba tolódik

Lakóházak energiafelhasználása

3 – A szennyezés egyik környezeti behatásból a másikba tolódik Akadályozzuk meg a környezeti problémák tolódását!

De egyéb
emissziók

Életciklus értékelés

- **Definíció**

Egy termék hatásrendszeréhez tartozó bement, kimenet és a potenciális környezeti hatások összegyűjtése és értékelése annak teljes életciklusa során

- **Előnyök**

- **Belső**

- Stratégiai kockázatok és környezetvédelmi kérdések feltárása
- Fenntartható termékek fejlesztése környezeti információk alapján
⇒ Ökodizájn
- Kommunikáció a politikával és a hatóságokkal

- **Külső**

- Arculat javítása az ökológiai szempontok figyelembevétele miatt
- Környezetvédelmi innovációk támogatása, környezeti hatások mérséklése
- Versenyelőny a környezeti aspektusok figyelembevétele miatt

Életciklus értékelés

Erőforrások
felhasználása

Termék életciklus

Nyersanyag
kinyerése

Anyagok
átalakítása

Termék
gyártása

Használat

Újrahasznosítás

Újrafelhasználás

Deponálás

Emisszió és
hulladék a
környezetbe

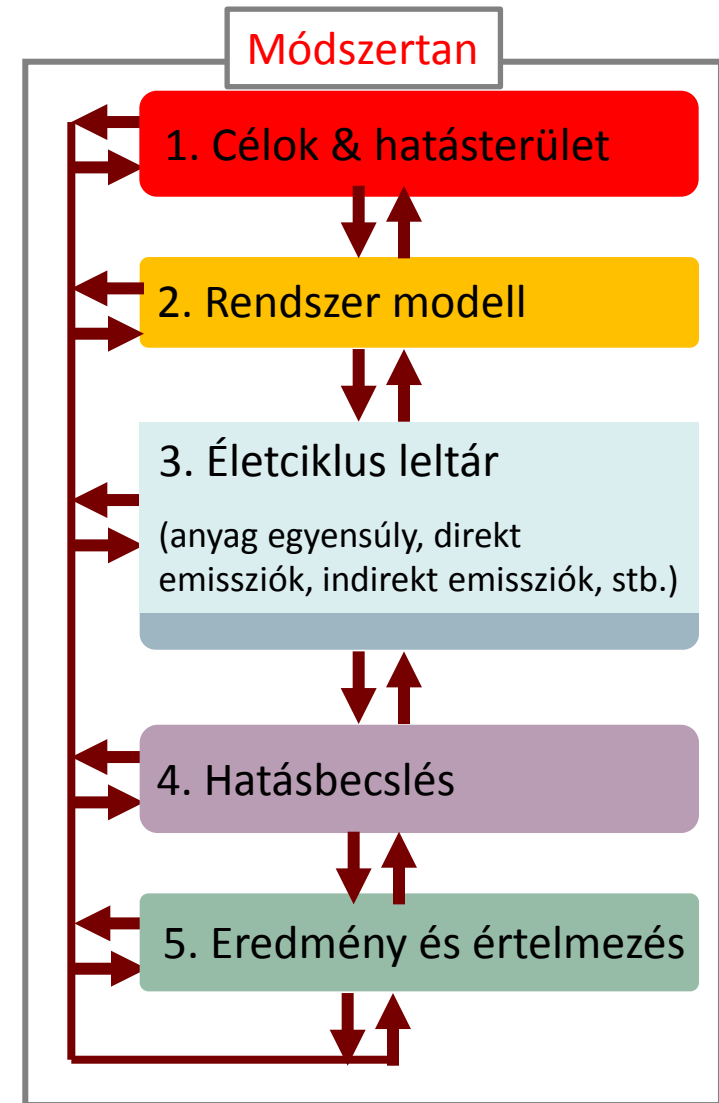

Életciklus értékelés

- **Általános módszer**, minden termékre vagy szolgáltatásra, környezeti információk biztosítására a **nemzetközi szabványoknak** megfelelően (ISO 14040 és 14044)
- Ezek a szabványok nem határoznak meg módszert az elosztásra, indikátorokra, vagy a vizsgált rendszer $\Rightarrow \Leftrightarrow \Rightarrow$ **nagy szabadsági fok**
- Az LCA nem foglalkozik
  - REACH*
  - Környezeti kockázatok
  - Munkabiztonság Worker safety
  - Gazdasági és szociális kérdések
  - Vállalatok széndioxid kibocsátása

*Registration, Evaluation, Authorisation and restriction of Chemicals: 1907/2006/EK Rendelet a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (a ford.)

Életciklus értékelés

- Kulcsszó #1, a funkcionális egység: az LCA tanulmány tárgya
  - Példa: 1m² burkolat, 1 gerenda meghatározott fesztávval és terheléssel, 1kg cement
  - Csak azonos funkciójú termékek összehasonlítása

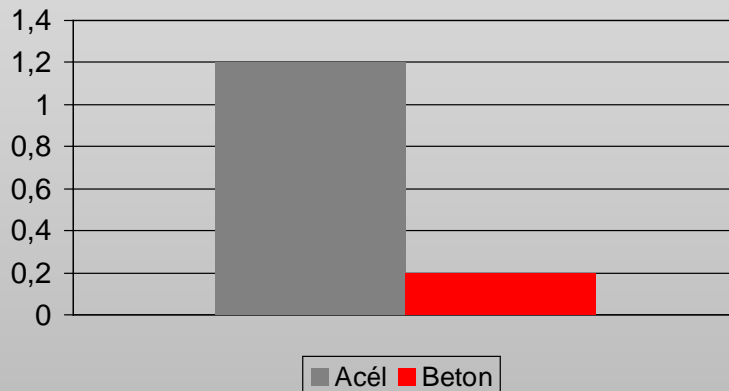
vs.

1kg acél

1kg beton

Globális felmelegedés 1 kg-ra

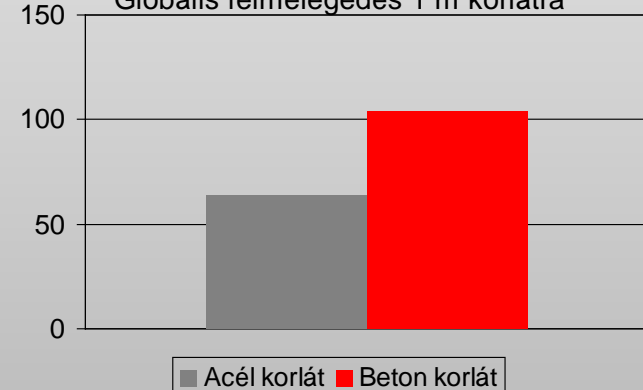
vs.

1m acél korlát

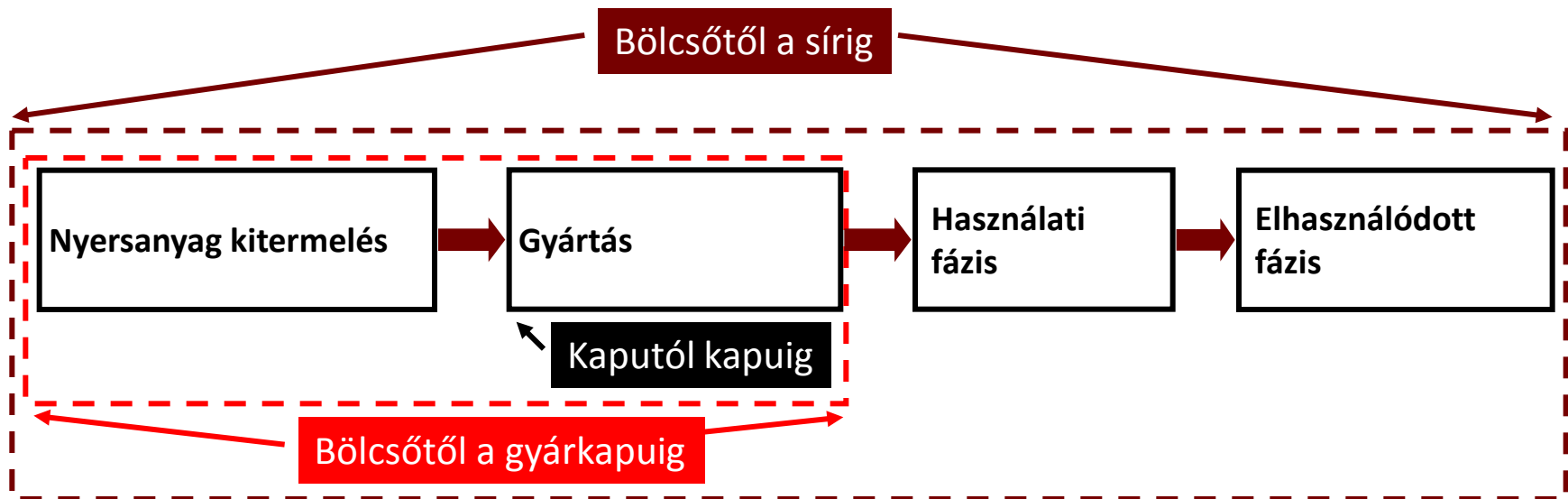
1m beton korlát

Globális felmelegedés 1 m korlátra

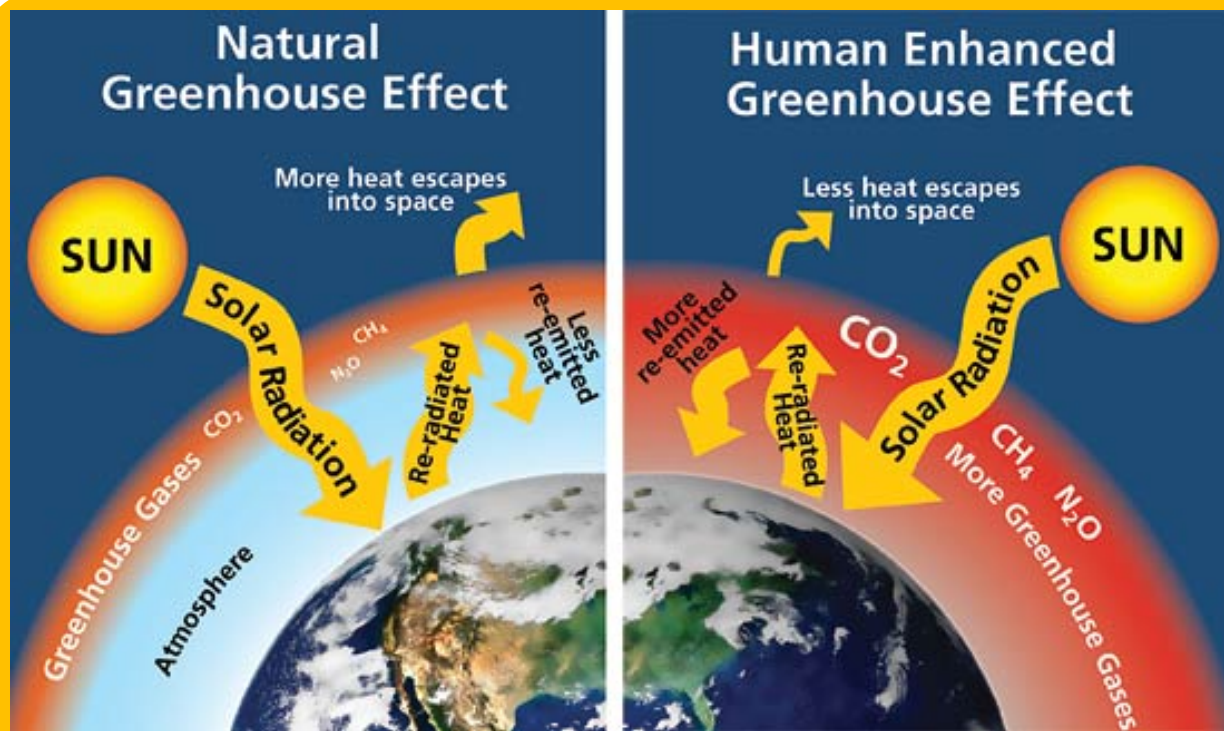
Életciklus értékelés

- Kulcsszó #2, a rendszer határai
  - A szállítás és az építőipar területén a használati fázis felelős a környezetterhelés 80-90 %-áért

Életciklus értékelés

- Kulcsszó #3, a környezeti mutatók
  - Fogyasztás, emisszió és hulladék környezeti hatásokká konvertálódnak
  - Példa: Globális felmelegedési potenciál (GWP)

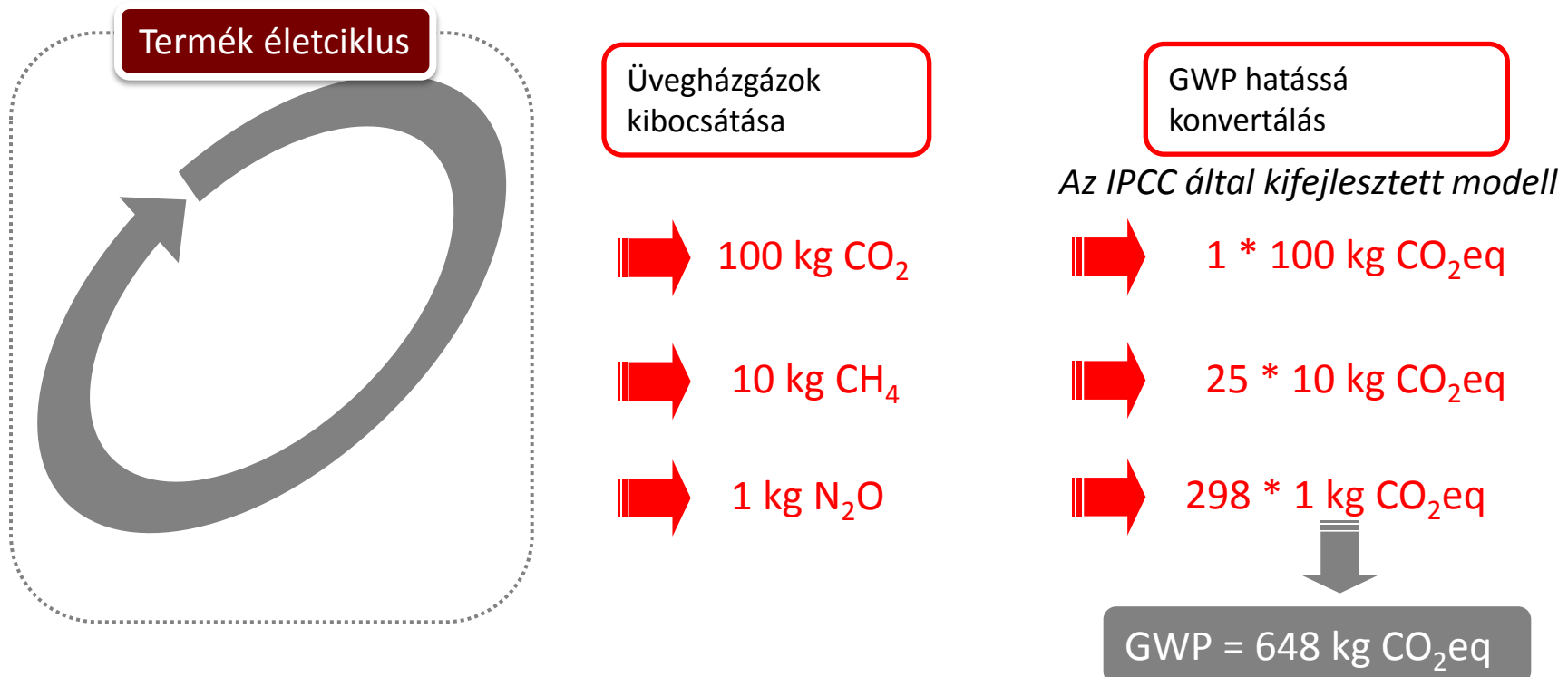

A természetben előforduló üvegházgázok csapdába ejtik a nap melegét, megóvják a bolygót a megfagyástól.

Az olyan emberi tevékenység mint például a fosszilis üzemanyag égetése emelik a üvegházgázok szintjét, fokozott üvegházhatást eredményezve. Ennek eredménye a globális felmelegedés és a példátlan mértékű éghajlatváltozás.

Életciklus értékelés

- Kulcszó #3, a környezeti mutatók
  - Fogyasztás, emisszió és hulladék környezeti hatásokká konvertálódnak
  - Példa: Globális felmelegedési potenciál (GWP)

Életciklus értékelés

- **Kulcsszó #4, a szakértői értékelés**
  - Független szakértők által értékelve, ezen túlmenően az érdekelt felek bizottsága összehasonlító célzattal
  - Költség 7k€ – 20k€
- **A vizsgálat típusától függően különböző szabványoknak megfelelés**
  - Általános LCA vizsgálat: ISO 14040 – 44
  - Általános környezetvédelmi nyilatkozat: ISO 14025
  - Környezetvédelmi nyilatkozat építési termékekre világszerte: ISO 21930
  - Környezetvédelmi nyilatkozat építési termékekre Európában: EN 15804
  - Környezetvédelmi nyilatkozat építési termékekre Franciaországban: NF P01-010 vagy NF EN 15804, 2014 után csak EN 15804

Életciklus értékelés

- Kulcsszó #5, adatok
- A gyakorlatban hatalmas mennyiségű adat szükséges egy termék teljes életciklusának modellezéséhez (bányák, energia konverzió, hulladéklerakó, szállítási módok, stb...)
  - Generikus adatbázisok szükségesek amelyek megbízható átlagértékeket szolgáltatnak a specifikus földrajzi területenként (például 1kWh előállítása Franciaországban)
- Sok adatbázis létezik, változó minőséggel
  - Ipari adatbázisok (worldsteel, Plasticseurope, Betie, stb... - ingyenes)
  - Ecoinvent (Svájci kutatóközpontok – a legnagyobb adatbázis a világon – főleg elméleti modellezésre – drága)
  - GaBi (Német tanácsadó cég – iparral együttműködik, beleértve a worldsteelt – drága)
  - Inies (építőipari termékekre FDES – nem feltétlenül verifikált – egykori francia szabvány – ingyenes)
  - Diogen (mélyépítési termékekre fókuszál – egykori francia szabvány – ingyenes)

Életciklus értékelés

- **Módszertani kérdések vitákat eredményeznek a szakemberek között**
  - Elosztás (a hatások megosztása a melléktermékek között)
    - A melléktermékek és a hulladékok megkülönböztetése
    - Fizikai (súly, sztöchiometria) vagy gazdasági alapon
    - Az eredményt nagymértékben befolyásolhatja
  - Elhasználódott termék
    - Az újrahasznosítás javára könyvelés
    - A haszon a felhasználóé vagy a hulladék létrehozójaé ?
    - Értékcsökkentő újrahasznosítás, felértékelés , stb....?
  - Adatforrások
    - Adatok minősége
    - Reprezentativitás
    - A módszerek konzisztenciája (határok, elosztás)

2) Épületek környezetértékelése

Az értékelés szintjei

1. Komponensek(homlokzat, tető, szerkezeti elemek, stb.) EPD tartalmazhatja, gyakran a program tulajdonosa gyűjti

EPD®

2. Energiahatékonyság, szabályozott vagy jelölt

- RT 2012 (FR)
- Minergie (CH)
- PassivHaus (DE) stb..

breeam

3. Épület tanúsítványok a teljes épületet értékelik, szociális és gazdasági aspektusokat is figyelembe vehetnek

4. Teljes épület LCA: az épület teljes életciklusának értékelése, figyelembe véve az alapanyagokat és a termikus hatékonysági fokot

Az épületek környezetértékelésének szabványosítása: A CEN TC350 munkája

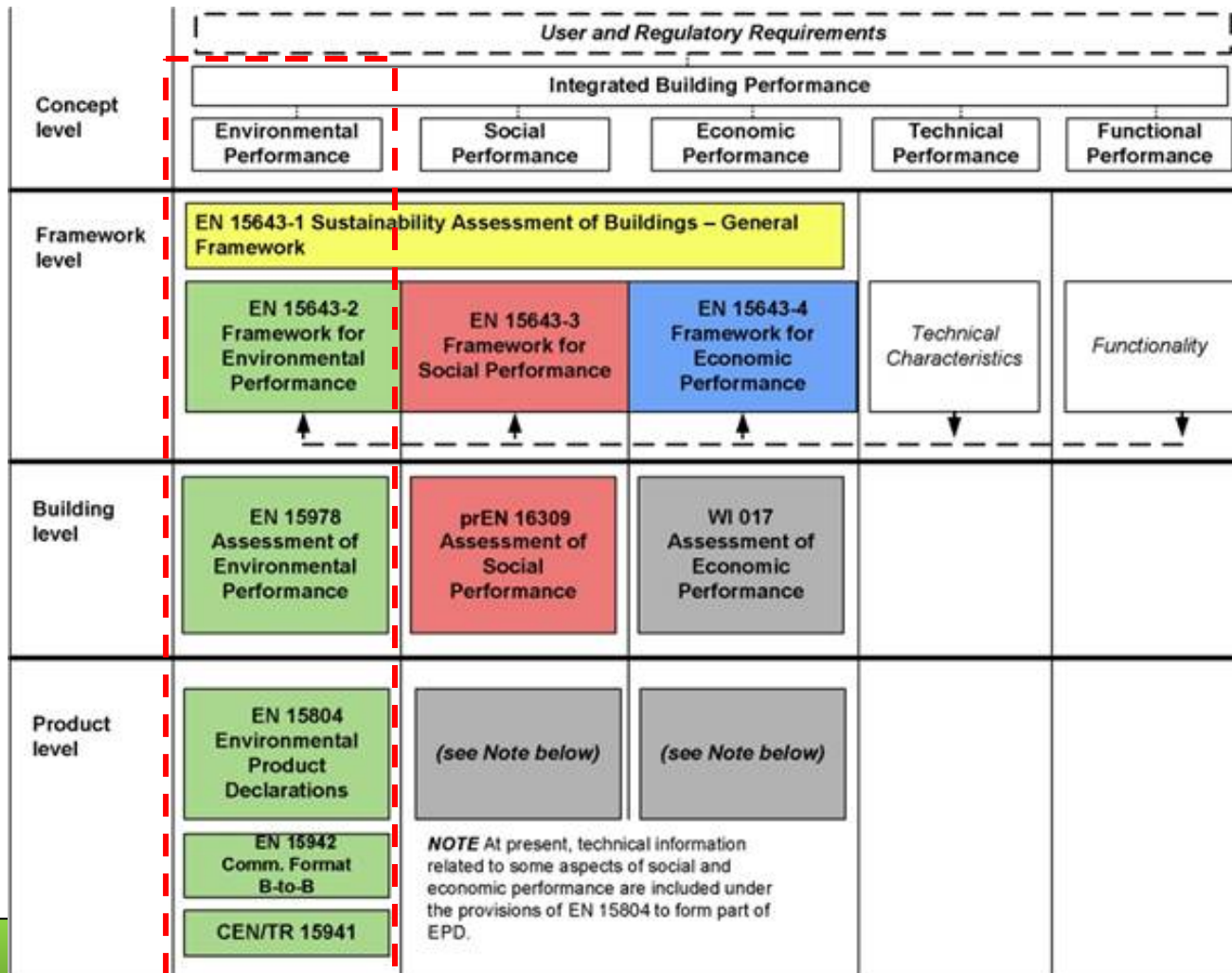

Kontextus

- Az európai bizottság megbízta a CEN bizottságot hogy **dolgozzon ki szabványosított horizontális módszereket az épületek integrált környezeti teljesítményének értékelésére**

CEN/TC350 Struktúra

- 3 pillér, 4 szint

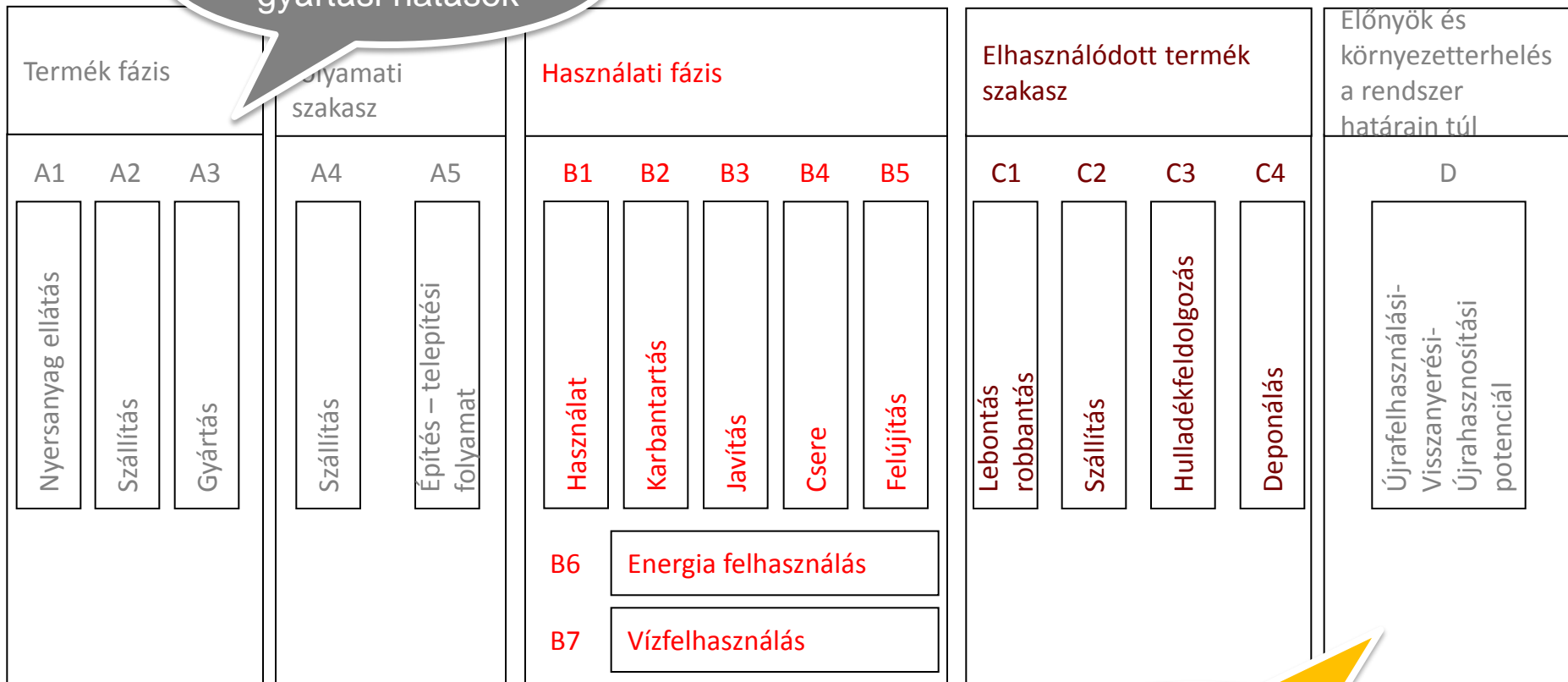

Kulcsfogalom: modularitás

AZ ÉLETSZERKEZETEK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK FELÉRTÉKELÉSE

Termelési és
gyártási hatások

Kötelező

EPD bölcstől a gyárkapuig

Kötelező

EPD bölcstől a gyárkapuig
opcionálisan

Opcionális

Az
újrahasznosítás
előnyei itt
számítódnak

Kötelező

Opcionális

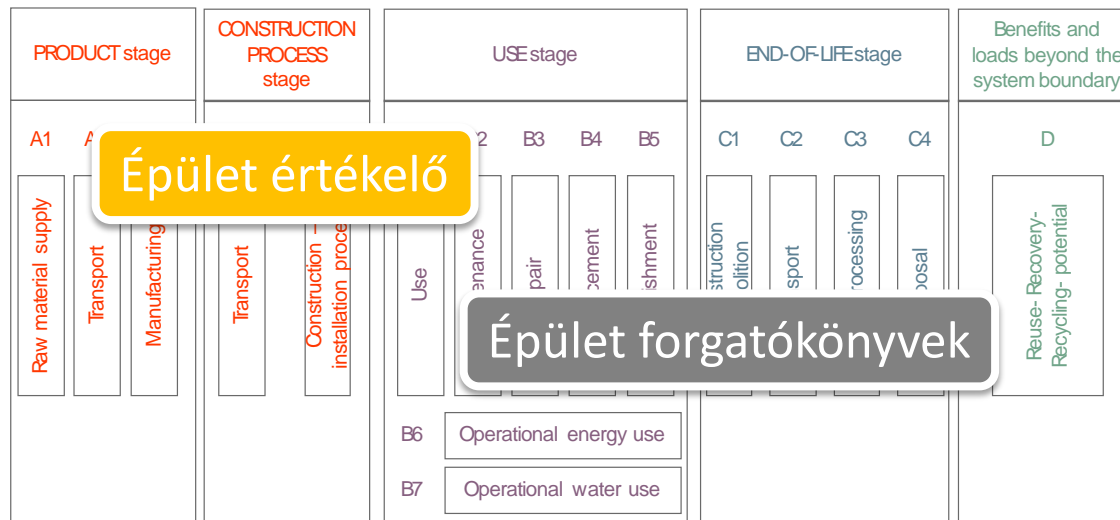
EPD bölcstől a sírig

ACÉLSZERKEZETEK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK FELÉRTÉKELÉSE

Modularity over 2 levels

Építési szint
EN 15978

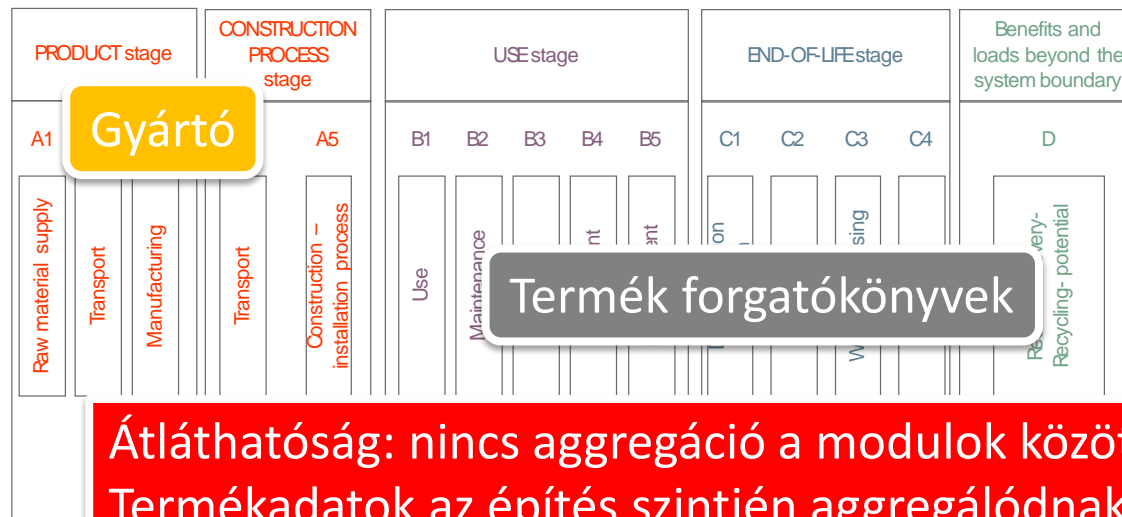

Épület értékelő

Épület forgatókönyvek

Termék szint
EN 15804

Gyártó

Termék forgatókönyvek

Átláthatóság: nincs aggregáció a modulok között
Termékadatok az építés szintjén aggregálódnak
Összehasonlítás csak épület vagy rendszerszinten

ACÉLSZERKEZETEK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK FELÉRTÉKELÉSE

Környezeti hatásokat leíró paraméterek

GWP [kgCO ₂ eq]	ODP [kgCFCeq]	AP [kgSO ₂ eq]	EP [kgPO ₄ eq]	POCP [kgEtheneq]	APD-elemek [kgSbeq]	ADP-fosszilis tüzelőanyagok [MJ NCV]
-------------------------------	------------------	------------------------------	------------------------------	---------------------	------------------------	---

Energiaforrások felhasználását leíró paraméterek, elsődleges energia

Megújuló elsődleges energia használata kivéve a nyersanyagként használt megújuló elsődleges energiaforrások	Megújuló energiaforrás ok használata nyersanyagké nt [MJ NCV]	Az összes megújuló elsődleges energiaforrás (elsődleges energia és elsődleges energiaforrások mint nyersanyag) [MJ NCV]	Nem megújuló elsődleges energiaforrások használata kivéve a nyersanyagként felhasznált elsődleges energiaforrásokat [MJ NCV]	Nem megújuló nyersanyagként használt elsődleges energiaforrások használata [MJ NCV]	Összes nem megújuló elsődleges energiaforrás (elsődleges energia és elsődleges energiaforrások mint nyersanyag) [MJ NCV]
---	---	--	---	---	--

Energiaforrások felhasználását leíró paraméterek, másodlagos anyagok és tüzelőanyagok, víz használat

Másodlagos anyagok használata [kg]	Megújuló másodlagos tüzelőanyagok használata [MJ]	Nem megújuló másodlagos tüzelőanyagok használata [MJ]	Összes felhasznált édesvíz [m ³]
---------------------------------------	--	---	---

Egyéb, hulladékkategóriákat leíró környezeti információk

Egyéb, kiáramláokat leíró környezeti információk

Ártalmatlanított veszélyes hulladék [kg]	Ártalmatlanított nem veszélyes hulladék [kg]	Deponált radioaktív hulladék [kg]	Újrahasznált komponensek [kg]	Anyagok újrahasznosí tásra[kg]	Anyagok energetikai hasznosításra [kg]	Exportált energia [kg]
--	--	---	-------------------------------------	--------------------------------------	--	------------------------------

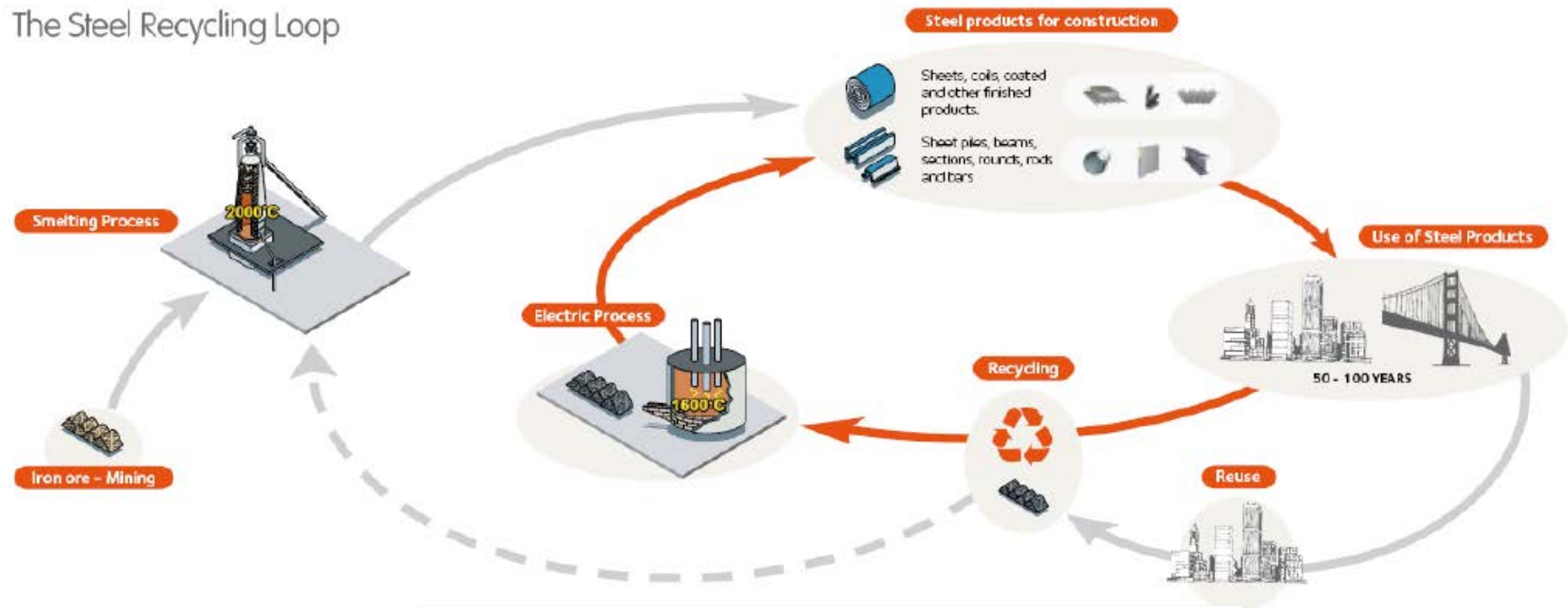
3) Acél környezetértékelése

Acélgártás

- Két fő út egy termék: acél
  - BF/BOF út (főleg elsődleges)
  - EAF út (főleg másodlagos)

The Steel Recycling Loop

2 út = 1 termék

ACÉLSZERKEZETEK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK FELÉRTÉKELÉSE

Acél kereslet vs. hulladék kínálat

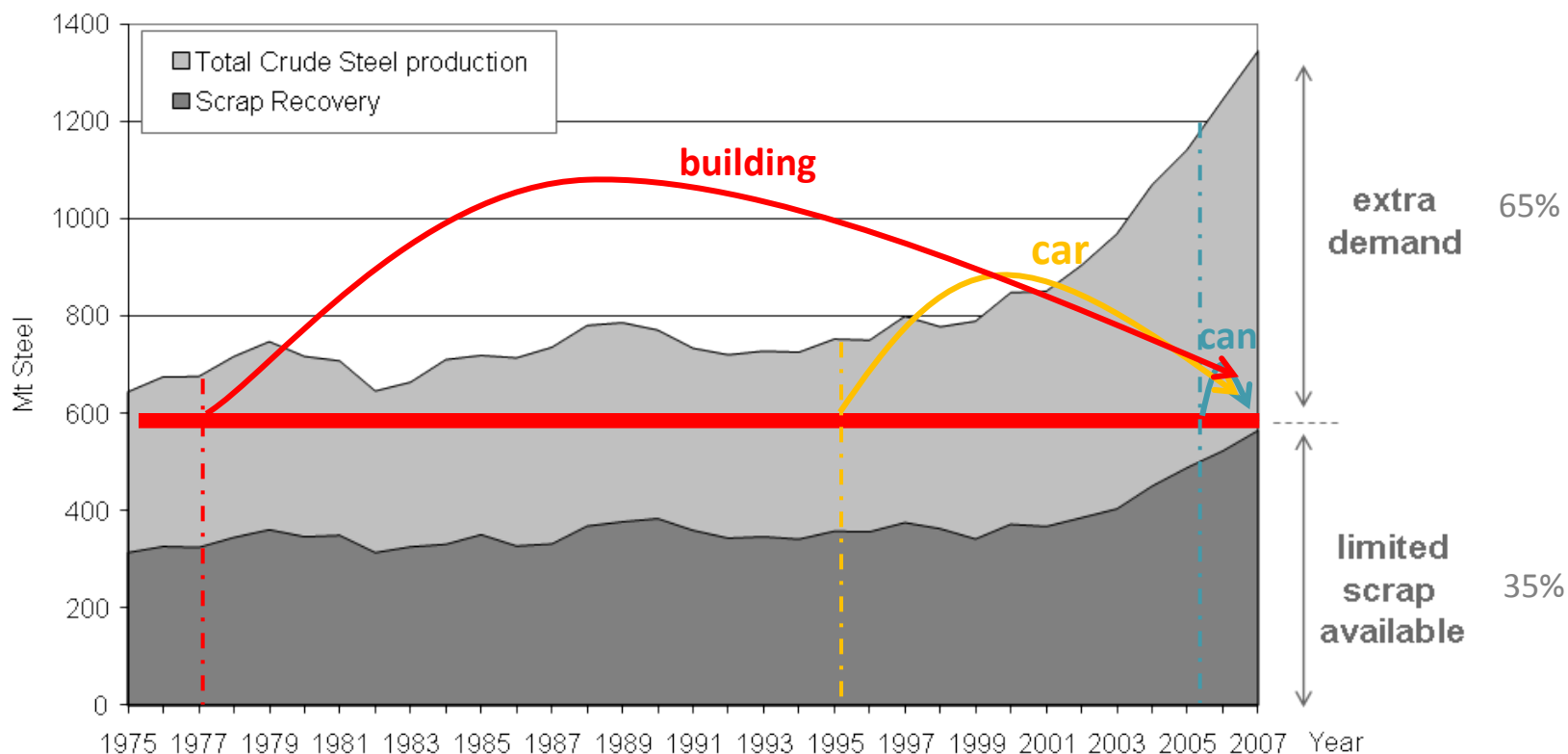
Acél
kereslet
növekedés

Elérhető
hulladék
hiánya

Az
elsődleges
gyártás
aránya még
mindig
magas

ACÉLSZERKEZETEK FENNTARTHATÓSÁGÁNAK FELÉRTÉKELÉSE

Acélgártás folyamatonként és régióként, 2007

	Production million metric tons	Oxygen %	Electric %	Open hearth %	Other %	Total %
Austria	7.6	90.7	9.3	-	-	100.0
Belgium	10.7	66.8	33.2	-	-	100.0
Bulgaria	1.9	53.8	46.2	-	-	100.0
Czech Republic	7.1	90.6	9.4	-	-	100.0
Finland	4.4	70.4	29.6	-	-	100.0
France	19.2	61.3	38.7	-	-	100.0
Germany	48.6	69.1	30.9	-	-	100.0
Greece	2.6	-	100.0	-	-	100.0
Hungary	2.2	77.6	22.4	-	-	100.0
Italy	31.5	36.7	63.3	-	-	100.0
Latvia (e)	0.6	-	0.4	99.6	-	100.0
Luxembourg	2.9	-	100.0	-	-	100.0
Netherlands	7.4	97.8	2.2	-	-	100.0
Poland	10.6	58.3	41.7	-	-	100.0
Portugal (e)	1.4	-	100.0	-	-	100.0
Romania	6.3	69.6	30.4	-	-	100.0
Slovak Republic	5.1	92.3	7.7	-	-	100.0
Slovenia	0.6	-	100.0	-	-	100.0
Spain	19.0	22.1	77.9	-	-	100.0
Sweden	5.7	66.1	33.9	-	-	100.0
United Kingdom	14.3	78.8	21.2	-	-	100.0
European Union (27)	209.5	59.6	40.2	0.3	-	100.0
Turkey	25.8	24.8	75.2	-	-	100.0
Others	4.1	26.4	63.6	-	-	100.0
Other Europe	29.8	26.4	73.6	-	-	100.0
Russia	72.4	56.9	26.6	16.4	-	100.0
Ukraine	42.8	51.4	3.8	44.8	-	100.0
Other CIS	9.5	50.3	41.7	8.0	-	100.0
CIS	124.7	54.5	20.0	25.5	-	100.0

	Production million metric tons	Oxygen %	Electric %	Open hearth %	Other %	Total %
Canada	15.6	59.2	40.8	-	-	100.0
Mexico	17.6	26.0	74.0	-	-	100.0
United States	98.2	41.1	58.9	-	-	100.0
NAFTA	131.3	41.2	58.8	-	-	100.0
Argentina	5.4	48.1	51.9	-	-	100.0
Brazil	33.8	75.9	24.1	-	-	100.0
Chile	1.7	72.5	27.5	-	-	100.0
Venezuela	5.0	-	100.0	-	-	100.0
Others	3.4	22.4	77.6	-	-	100.0
Central and South America	49.3	61.3	38.7	-	-	100.0
Egypt (e)	6.2	16.1	83.9	-	-	100.0
South Africa	9.1	49.7	50.3	-	-	100.0
Other Africa	3.3	38.9	61.1	-	-	100.0
Africa	18.7	36.5	63.5	-	-	100.0
Iran (e)	10.1	22.7	77.3	-	-	100.0
Saudi Arabia	4.6	-	100.0	-	-	100.0
Other Middle East	1.4	-	100.0	-	-	100.0
Middle East	16.1	14.1	85.9	-	-	100.0
China (e)	489.2	89.9	10.1	-	0.0	100.0
India (e)	53.1	39.9	58.2	1.9	-	100.0
Japan	120.2	74.2	25.8	-	-	100.0
South Korea	51.6	53.4	46.6	-	-	100.0
Taiwan, China	20.9	52.1	47.9	-	-	100.0
Other Asia	19.1	-	100.0	-	-	100.0
Asia	754.1	78.1	21.7	0.1	0.0	100.0
Australia	7.9	80.8	19.2	-	-	100.0
New Zealand	0.8	72.5	27.5	-	-	100.0
World	1,342.4	66.3	31.2	2.5	0.0	100.0

(e): estimate

European Union (27) 115.6

55% - 45%

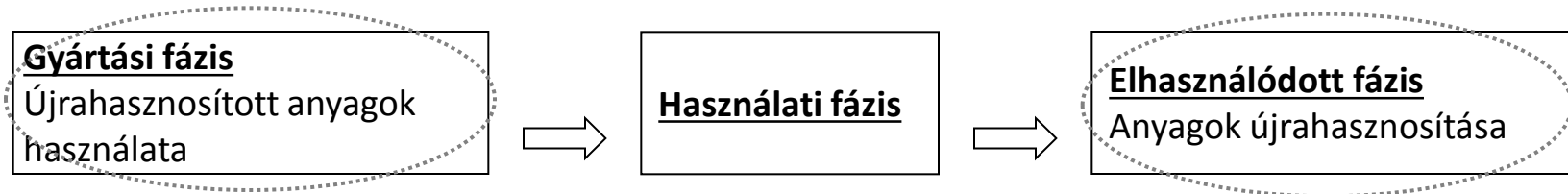
World 481.9

35% - 65%

Európa és a világ hulladék felhasználása

Újrahasznosítás az LCA-ben: kulcs az acélhoz

- Újrahasznosított tartalom és elhasználódott újrahasznosított arány

Újrahasznosított tartalom

- A fókuszt a **terméken**
- Vegyük figyelembe a **múltban** újrahasznosított anyagokat
- Egyes segédanyagok **limitált újrahasznosítási ciklusszámmal és alacsony újrahasznosíthatósággal** rendelkeznek (polimerek, beton, ...)

Újrahasznosítási arány

- Anyagok** aránya
- Figyelembe veszi a **jövőbeni újrahasznosítás** környezeti előnyét
- Az **acélipar** támogatja: a termék jövője fontosabb

Néhány anyag CO2 emissziója

Acél **2.3 – 2.7**

AHSS **2.3 – 2.7**

Alumínium **10 – 15.5**

Magnézium
(elektrolízis) **18 – 24.8**

Magnézium
(redukció) **40 – 45**

Szénszálas FRP **21 – 23**

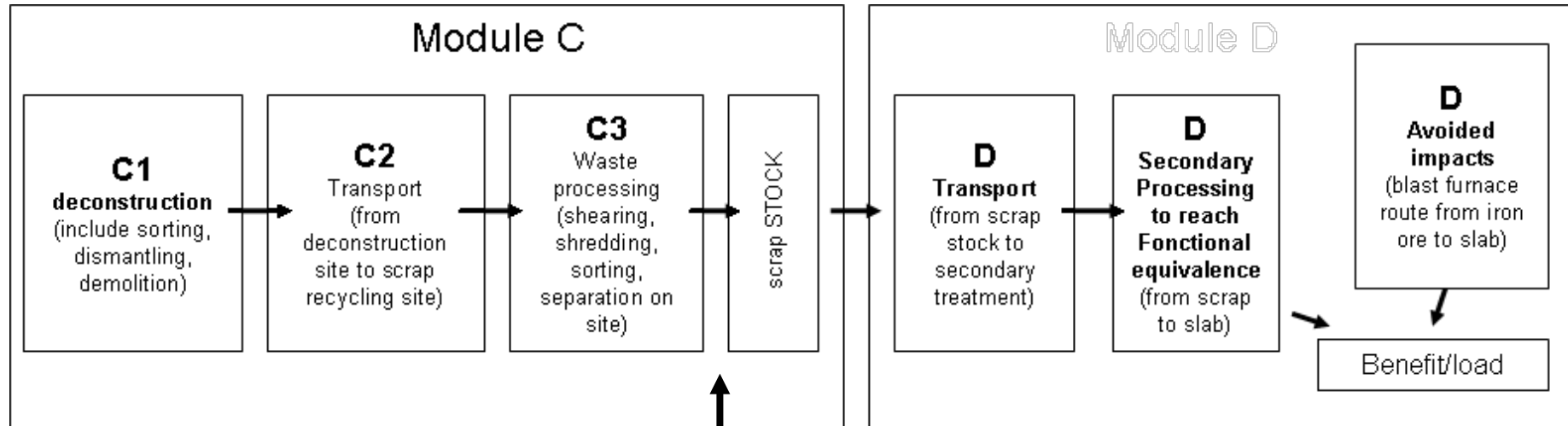
**Elsődleges gyártás
átlagos CO2 emissziója**

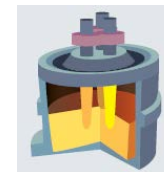
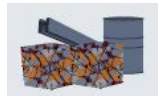
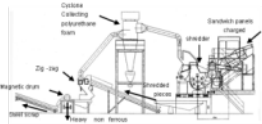

D modul a fókuszban

D modul: határok

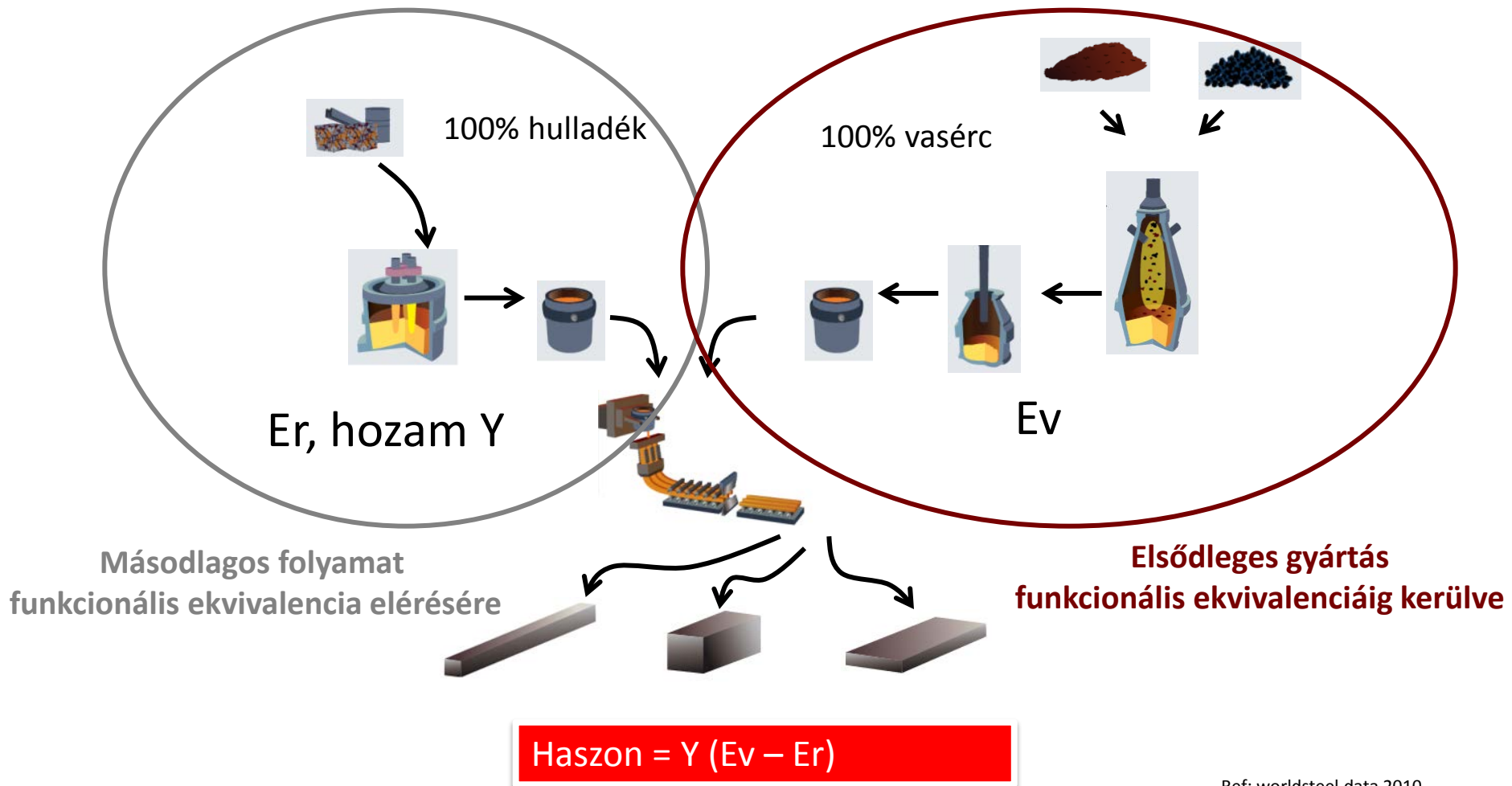

Hulladék státusz vége

D modul: számítási példa acéllal

D modul: 'Nettó' haszon és terhelések

RC = Újrahasznosított,
 RR = Elhasználódott újrafelhasználási arány,
 Ev = Anyag szűz termelés hatásai
 Er = Másodlagos termelés hatásai
 Ev' = Helyettesített anyag szűz termelés hatásai
 Er' = Helyettesített anyag másodlagos termelés hatásai

$$\text{Nettó haszon} = \underbrace{RR(Ev' - Er')}_{\text{az összegyűjtött készlet újrahasznosításának teljes lehetséges haszna}} - \underbrace{RC(Ev - Er)}_{\text{A fentebb a ,nettó' haszonnál már figyelembe vett haszonnal csökkentett}}$$

az összegyűjtött készlet
 újrahasznosításának teljes
 lehetséges haszna

A fentebb a ,nettó' haszonnál már
 figyelembe vett haszonnal
 csökkentett

Alkalmazás idomacélokkal

A modul = kevert gyártás = 1,15 tCO₂eq

$$D \text{ modul} = (RR - RC) * Y * (E_v - E_r) = (0,95 - 0,85) * 1,6 = 0,15 \text{ tCO}_2\text{eq}$$

$$\text{GWP idom} = 1,15 - 0,15 = 1,00 \text{ tCO}_2\text{eq}$$

Ref: worldsteel adat 2010

D modul

- A D modul tiszteletben tartja az életciklus gondolkodásmódot, valamint integrálja az idő dimenziót
- A D modul egyértelmű ösztönző az újrahasznosításra, újrafelhasználásra vagy az energetikai célú újrahasznosításra
  - Mi a hulladékomb értéke az életciklus végén?
- A D modul minden anyagra használható
- Kérdések
  - Opcionális (összehasonlítási probléma)
  - Némi gyakorlat szükséges a szabályok pontosításához

Következtetések

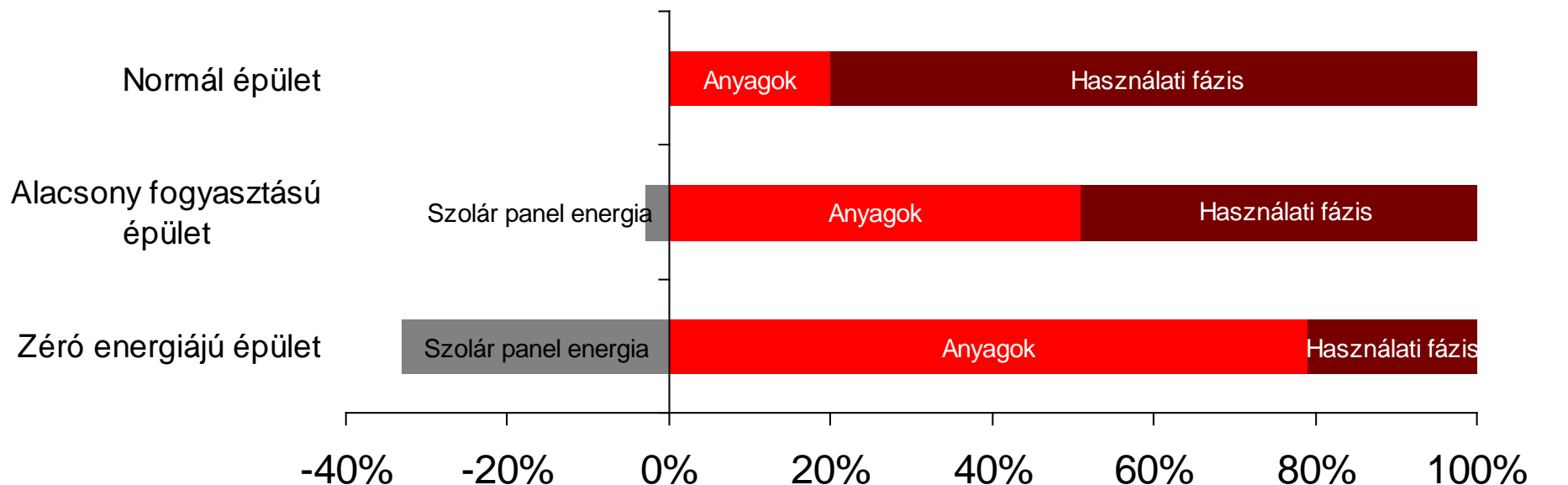
• A környezeti hatások megoszlása

– MA

- A környezeti hatások leginkább a **használati fázisra** jellemzők (~80% a teljes életciklus hatásainak)
- Rendelkezések az épületek **energiahatékonyságának** növelésére
- **Passzív vagy pozitív** energiamérlegű konstrukciók

– Holnap

- A szigetelő anyagok részesedése növekszik
- **Csökkentési intézkedések:** EPD-k és tanúsítási rendszerek szükségesek a tenderekben
- Erőforrás hatékonyság a hulladékok csökkentése céljából

Következtetések

- Az életciklus értékelés (LCA) megfelelő eszköz az épületek környezetértékelésére
  - Csak a használati fázisra fókuszálás már nem elegendő
  - Az épület életciklusának a végét is értékelni kell: újrafelhasználás és újrahasznosítás jutalmazva (D modul)
  - A széndioxid nem az egyedüli szennyező: a teljes környezeti hatás értékelése szükséges
- Jön a szociális pillér : az LCA indikátorain túl
  - Időnk 90%-át épületekben töltjük: Levegő minőségét / komfortot / zajártalmat is figyelembe kell venni
  - Városi lépték vs. Épület lépték